

Økonomisk anlægshåndbog

Version pr. 15-03-2024

1. Opstart af et anlægsprojekt

1.1. Sagsfremstilling til byråd

Ved opstart af et anlægsprojekt skal der udarbejdes en sag til byrådet via fagudvalget og økonomiudvalg. Nedenfor følger en række opmærksomhedspunkter.

1.1.1. Anlæg eller drift

Inden opstart vurderes det, om der er tale om anlæg eller drift. Her overvejes:

- Udgiftens størrelse og karakter; hvis udgiften udgør en væsentlig andel af institutionens budget, er det anlæg
- Om vedligehold/ombygning indebærer væsentlige ændringer i bygningen eller bygningens formål; i så fald er det anlæg
- Om der er tale om nybyggeri; bør altid henføres til anlæg
- Om der er tale om lejede lokaler; bør altid henføres til drift (Undtagelser kan forekomme)
- Om der er tale om udgifter til behovsanalyse; kan henføres til driften. Projekteringsudgifter i øvrigt henføres til anlæg.
- Om det er udgifter til anskaffelser af materiel og inventar; henføres til drift (dog anskaffelser med væsentlige udgifter henføres til anlæg).

Læs mere i [Afsnit 2.2 Dranst i Budget- og regnskabssystem for kommuner](#)

Hvis der er tale om et anlæg, følges procedurerne beskrevet i denne håndbog.

1.1.2. Involvering af parter forud for sagen

Inden sagen færdiggøres og sættes på dagsordenen til fagudvalg, økonomiudvalg og byrådet, er det vigtigt at involvere en række parter. Da der er økonomi i projektet, SKAL først økonomimedarbejdere i fagforvaltningen inddrages og dernæst Budgetkontoret både i forhold til sagsfremstilling og bevillingsskema.

Hvis sagen vedrører byggeri/renovering, hvor der er afledte driftsopgaver, skal Ejendomsservice involveres i sagen, inden den færdiggøres. Ejendomsservice skal også inddrages, hvis de er eller skal være rådgiver på projektet (se afsnit 1.1.7, 1.1.9 og 4).

Ved inddragelse af parterne sikres det, at der er taget højde for alle forhold i projektet.

1.1.3. Sagsindstilling og indhold

Sagen skal beskrives så præcist som muligt, så der ikke er tvivl om, hvad der er indstillet i sagen. Der henvises til vejledningen [Sådan skriver du et godt dagsordenspunkt](#).

I sagsfremstillingen skal det fremgå eksplicit i at-indstillingerne, hvad der søges rådighedsbeløb og anlægsbevilling til (se afsnit 1.1.4). Her skal det fremgå:

- Hvad der søges (rådighedsbeløb og/eller anlægsbevilling)
- Hvilket bevillingsområde/anlægsprojekt, der søges til
- Hvilket beløb, der søges (udgift og/eller indtægt, beløb angives eksklusiv moms)
- Hvilket år der søges til (ved start af et projekt angives tidshorisonten og rådighedsbeløbene i de enkelte år)
- Hvordan rådighedsbeløbene finansieres (se afsnit 1.1.5)
- Afledt drift (se afsnit 1.1.7), og hvordan det finansieres

Der skal anvendes disse standardformuleringer i indstillingen:

1.1.3.1 At-indstillinger, hvis der kun er udgifter:

Forvaltningen indstiller til byrådet via X-udvalg og økonomiudvalget,

1. at der til X-projekt afsættes et rådighedsbeløb på X mio. kr. i årX, finansieret af X
2. at der til X-projekt gives en anlægsbevilling svarende til det afsatte rådighedsbeløb

Hvis projektet er omfattet af modellerne for afledt drift (se afsnit 1.1.7), skal der suppleres med dette at:

3. at der til X-projekt afsættes X kr. fra årX og frem til afledt drift, som finansieres af den afsatte pulje til afledt drift fra budgetaftale 2024-2027

Eksempel, hvis der kun er udgifter:

1. at der til Daginstitution Midt afsættes et rådighedsbeløb på 5 mio. kr. i 2023, finansieret af puljen til indeklimateamidler
2. at der til Daginstitution Midt gives en anlægsbevilling på 5 mio. kr. svarende til det afsatte rådighedsbeløb
3. at der til Daginstitution Midt afsættes 0,2 mio. kr. fra 2024 og frem til afledt drift, som finansieres af den afsatte pulje til afledt drift fra budgetaftale 2024-2027

Eksempel, hvis der kun er udgifter, og der afsættes rådighedsbeløb til en bestemt fase:

- 1. at der til projektering af Dronningborg Boulevard afsættes et rådighedsbeløb på 1 mio. kr. i 2024, finansieret af rammen for vejprojekter*
- 2. at der til projektering af Dronningborg Boulevard gives en anlægsbevilling på 1 mio. kr. svarende til det afsatte rådighedsbeløb*

Projektering kan fx erstattes af analyse af, forundersøgelse af, programudarbejdelse af, udbud af, osv. Herved kan at-indstillingen bruges i forskellige faser af projektet.

1.1.3.2 At-indstillinger, hvis der både er udgifter og indtægter:

- 1. at der til X-projekt afsættes rådighedsbeløb på X mio. kr. til udgifter i år X og X mio. kr. til indtægter i år X, finansieret af X*
- 2. at der til X-projekt gives anlægsbevillinger på X mio. kr. til udgifter og X mio. kr. til indtægter svarende til de afsatte rådighedsbeløb*

Eksempel, hvis der både er udgifter og indtægter:

- 1. at der til Gudenåstien afsættes rådighedsbeløb på 2 mio. kr. til udgifter i 2024 og 2 mio. kr. til indtægter i 2025, finansieret af den eksterne bevilling*
- 2. at der til Gudenåstien gives anlægsbevillinger på 2 mio. kr. til udgifter og 2 mio. kr. til indtægter, svarende til de afsatte rådighedsbeløb*

1.1.3.3 At-indstillinger, hvis der kun er udgifter, hvis projektet overskrider sit budget, og der skal gives en egentlig tillægsbevilling:

- 1. at der til X-projekt afsættes et tillæg til rådighedsbeløb på X mio. kr. i år X, finansieret af X*
- 2. at der til X-projekt gives et tillæg til anlægsbevilling svarende til det afsatte rådighedsbeløb*

1.1.3.4 At-indstillinger, hvis der både er udgifter og indtægter, hvis projektet overskrider sit budget, og der skal gives en egentlig tillægsbevilling:

- 1. at der til X-projekt afsættes et tillæg til rådighedsbeløb på X mio. kr. til udgifter i år X og X mio. kr. til indtægter i år X, finansieret af X*
- 2. at der til X-projekt gives tillæg til anlægsbevillinger på X mio. kr. til udgifter og X mio. kr. til indtægter svarende til de afsatte rådighedsbeløb*

Erstat X med de relevante tekster og beløb i mio. kr. for alle år. Alle beløb på anlæg skal altid angives i bruttobeløb og som udgangspunkt være ekskl. moms (der kan dog være undtagelser Budget- og regnskabssystemet). Hvis ikke andet er nævnt, forudsættes beløbene angivet i indeværende års prisniveau.

Tilføj evt. flere at-indstillinger efter behov. Hvis der allerede er afsat rådighedsbeløb til projektet, er det kun nødvendigt at søge om anlægsbevilling og anvende anden at-indstilling.

Der henvises til afsnit 1.1.7 for udfyldelse af at-indstillingen vedr. afledt drift. Hvis der er tale om bygningsområdet, kan det - som anført i eksemplet ovenfor - skrives, at det finansieres via den afsatte pulje. Hvis ikke, der er afledt drift på projektet, kan at-indstillingen undlades.

Det er kun byrådet, der kan give rådighedsbeløb og anlægsbevilling. Dette sker via fagudvalg og økonomiudvalg. Dette gælder også udmøntning af rammebevillinger.

I økonomiafsnittet skal hele anlægsprojektets økonomi beskrives for de enkelte år. Herunder også evt. fremtidige økonomiske konsekvenser. Vær tydelig i kommunikationen af rådighedsbeløb og anlægsbevilling, så der ikke er nogen tvivl om projektets økonomi.

Sammen med sagen udarbejdes bevillingsskema (se afsnit 1.1.8).

1.1.4. Rådighedsbeløb og anlægsbevilling

Rådighedsbeløb

Rådighedsbeløb er budgetbeløbet, der kan anvendes til projektet i det pågældende år. Der skelnes mellem indtægter og udgifter, da bevillinger på anlæg altid er bruttobevillinger.

Anlægsbevilling

Anlægsbevilling er godkendelsen til at anvende rådighedsbeløbet. Kan søges etapevist eller som én samlet. Anlægsbevillingen kan højest udgøre den samlede sum af rådighedsbeløbene i projektperioden (anlægssummen). Der skelnes mellem indtægter og udgifter, da bevillinger på anlæg altid er bruttobevillinger.

Der skal være afsat et rådighedsbeløb (korrigeret budget), for at der kan ansøges om anlægsbevilling. En anlægsbevilling knytter sig til det samlede anlægsarbejde uanset om anlægsprojektet løber over flere år.

Ved særlige anlægsrammer, søges der om anlægsbevilling ved budgetvedtagelsen. Dette skal fremgå af anlægsskemaet ved budgetvedtagelsen. Der henvises til oversigten "Anlægsbevillinger, der gives ved budgetvedtagelsen".

Anlægsbevillingen gives i det prisniveau, som er gældende på bevillingstidspunktet uanset om anlægsprojektet løber over flere år. Hvis der gives rådighedsbeløb til fremtidige budgetår, vil rådighedsbeløbet blive prisfremskrevet. Derved vil der opstå en difference mellem rådighedsbeløb og anlægsbevilling. Denne difference skal der teknisk rettes op på i forbindelse med den årlige budgetlægning (se afsnit 2.4).

Se også [afsnit 6.1 Bevillingstyper i Budget- og regnskabssystemet for kommuner](#).

Tillægsbevillinger

Begrebet tillægsbevillinger beskriver de ekstra bevillinger, der gives i løbet af året, siden det oprindelige budget blev vedtaget. Der kan både være tale om tillægsbevillinger til rådighedsbeløb og anlægsbevillinger.

I bevillingsskemaet noteres, om anlægsbevillingen er "oprindelig" eller "tillæg" (afsnit 8).

Bevillingsregler:

Hvert anlægsprojekt er sit eget bevillingsområde (bevillingsprogram), og der må således ikke omplaceres mellem anlægsprojekter, uden at der er godkendt en sag i byrådet, hvor der søges om tillægsbevilling til at flytte rådighedsbeløbet. Husk også, hvis rådighedsbeløbet flyttes, at nulstille eller flytte anlægsbevillingen.

Hvis der er tale om flytninger af teknisk karakter, kan det medtages i en budgetopfølgning (se afsnit 2.2). Fx justering af ramme.

Erfaringspriser

Hvis ikke de præcise anlægsbeløb er kendte, søges der om rådighedsbeløb og anlægsbevilling baseret på erfaringspriser og de bedste skøn. Når licitationspriserne er kendte, kan der fremsendes en ny sag, hvor beløbene korrigeres.

1.1.5. Finansiering

I sagerne skal der ALTID på forhånd være fundet finansiering til anlægsprojekterne. Der må ikke sendes en sag frem, som ikke er finansieret. I helt særlige tilfælde, kan der henvises til budgetforhandlingerne (kræver aftale med Budgetkontoret).

Nogle fagområder kan benytte deres anlægsrammer til af finansiere anlægsprojekterne. Hvis der opstår mindre- eller merudgifter korrigeres på rammen. Dette kræver også godkendelse i byrådet jf. afsnit 1.1.3.

Der er mulighed for at finansiere anlægsprojektet via en investeringsmodel (se afsnit 1.1.6).

Ved overvejelse om ekstern finansiering, kontakt da økonomimedarbejderne i fagforvaltningen.

Lån

Som udgangspunkt skal anlægsprojekterne finansieres uden lånoptagelse. Der er nogle undtagelser herfra, og disse er nærmere beskrevet i lånebekendtgørelsen. Nedenfor er gengivet de væsentligste anlægsprojekter, som kan lånefinansieres:

- Investeringsudgiften vedr. kommunale forsyningsvirksomheder
- Energibesparende foranstaltninger
- Opførelse af andelsboliger
- Almene ældreboliger
- Kommunal jordforsyning
- Færgeruter
- Anlægsarbejder i havne
- Håndtering af tag- og overfladevand

Budgetkontoret vil være behjælpelig med at svare på spørgsmål vedr. de konkrete betingelser og forudsætninger for, at et anlægsprojekt kan lånefinansieres. Ligesom det også er Budgetkontoret, der varetager den konkrete lånoptagelse. Dette sker i forbindelse med regnskabsafslutningen på baggrund af en opgørelse over de afholdte låneberettigede anlægsudgifter i regnskabsåret.

1.1.6. Investeringsmodel

Der er mulighed for at finansiere et anlægsprojekt via en investeringsmodel jf. [Den Økonomiske Politik](#). Der skal altid på forhånd laves en aftale med Budgetkontoret.

Driftsfinansierede anlægsinvesteringer kan finde sted, hvis det kan sandsynliggøres, at investeringen vil medføre driftsbesparelser.

En driftsfinansieret anlægsinvestering svarer til, at et bevillingsområde får et lån i kommunekassen til finansiering af et anlægsprojekt. I sin rene form afdrager bevillingsområdet lånet ved, at driftsbudgettet reduceres (inkl. beregnet rente) i anlægsaktivets økonomiske levetid. Byrådet kan her beslutte, at en aftaleenhed kan afvige fra den begrænsning, der er indeholdt i Randersmodellen, hvor der i løbet af året maksimalt må flyttes 5% af lønbudgettet til andre konti.

Driftsfinansierede anlægsinvesteringer kan også gennemføres som et lån i kommunekassen, hvor tilbagebetalingen efterfølgende sker indenfor den 4-årige budgetperiode.

1.1.7. Afledt drift

Bygningsdrift

Ved Budget 2023-2026 blev en [ny model for håndtering af afledt drift på bygningsområdet](#) vedtaget med ikraftsættelse 1. januar 2023.

Der er i budgetaftale 2024-2027 afsat en pulje til afledt drift på 2 mio. kr. i 2024 stigende med 2 mio. kr. årligt til 2027.

Den afledte drift på bygningsområdet omfatter el, vand, varme, indvendig rengøring, løbende vedligehold indvendig og udvendig samt tyveri- og brandsikring.

Ved nye løbende byrådssager på bygningsområdet fra 2023 og frem skal der altid redegøres for den forventede afledte drift både i at-indstillingspunkt og økonomiafsnit. Det er forvaltningens ansvar at inddrage Ejendomsservice/UMT forud for dette for at få beregnet den forventede afledte drift.

Der foretages årligt et opsamlingsheat ved regnskabsafslutningen med byggerier afsluttet i det pågældende regnskabsår, hvor der ikke er taget stilling til afledt drift, og sager, hvor der skal foretages tilpasninger til den tidligere beregnede afledte drift.

De afledte driftsudgifter indarbejdes i basisbudgettet fra det år, som bygningen forventes at tages i brug fra. Der foretages en tilretning i korrigeret budget ved førstkommande budgetopfølgning, hvis bygningen tages i brug i det indeværende regnskabsår. Denne laves forholdsmæssigt ud fra antal måneder i året, som bygningen er i drift.

Alle sager med afledt drift skal påføres i skema under delforløb "Afledt drift" i SBSYS-sag for indeværende års budgetopfølgning.

Veje, stier og fortove

Der er i Budgetaftale 2022-2025 vedtaget [principper for afledt drift ved vej- og stimodel](#) gældende fra budget 2023-2026 og frem. Fremover skal der løbende ske regulering af budgettet til vejvedligeholdelse ved etablering af nye veje og stier. Satserne er ved regnskab 2021 endeligt fastlagte og evalueres hvert 3. år. Beregning af den afledte drift sker, når anlægget tages i brug.

Hvert år ved regnskabsafslutningen udarbejder UMT og Budget en oversigt over årets gennemførte anlægsprojekter på området og dertilhørende afledt drift. Opgørelsen medtages i basisbudgettet for det kommende år.

1.1.8. Bevillingsskemaer

Bevillingsskemaet indeholder den tekniske indberetning, som skal ske i økonomisystemet.

Sagsbehandleren er ansvarlig for, at bevillingsskemaet bliver udarbejdet. Inddrag relevante parter jf. afsnit 1.1.2.

Bevillingsskemaet skal SENEST udfyldes på dagen for fagudvalgets møde og gemmes på <H:\BUDGET\Bevillingsskemaer> under årstal og byrådsdato. Den skal ikke vedhæftes på sagen. Skabelon for bevillingsskemaet findes samme sted. Budgetkontoret indlæser tallene i bevillingsskemaet i økonomisystemet, når sagen er godkendt af byrådet.

Til indberetninger vedr. afledt drift skal årsagskoden AFDR benyttes.

For at udfylde skemaet kan der være behov for at trække en stamdatarapport (ZFIK_STAMDATA) og oprette nye kontoplande i økonomisystemet. For at få nye dele oprettet, kontakt din økonomimedarbejder i fagforvaltningen ([blanket til kontoplanspostkassen](#)).

Til hvert anlægsprojekt skal der oprettes ét profitcenter, ét bevillingsprogram, én projektdefinition og minimum ét psp-element. Der skal ikke benyttes omkostningssteder til anlæg. Vejledning til [nummerering af anlægsprojekterne kan findes her](#).

På bevillingsprogrammet angives den budgetansvarlige for anlægsprojektet i feltet "bevillingsprogramart" og den projektansvarlige angives i feltet "ansvarlig".

1.1.9. Oprettelse af anlægsskema for projekter med Ejendomsservice

Ved anlægsprojekter, hvor Ejendomsservice er rådgiver, skal forvaltningen oprette projektet i SBSYS sag "ES-Økonomisk budgetopfølgning på byggesager 02.00.00-P20-46-22" ud fra skabelon og udfylde deres del. Herefter giver forvaltningen besked til Ejendomsservice, som udfylder deres del. Se afsnit 4.2.

1.2. Anlægsprojekter, der bevilliges ved budgetaftaler

Aftalepartierne har ved den årlige budgetaftale mulighed for at tildele rådighedsbeløb til nye- og eksisterende anlægsprojekter. Rådighedsbeløbene lægges ind i økonomisystemet sammen med budgetaftalen. Ved et eventuelt overskud på projektet tilbageføres dette til kassen (se også afsnit 3.3).

Det er vigtigt at bemærke, at der IKKE er givet anlægsbevilling til anlægsprojekterne. Anlægsbevillinger skal søges særskilt.

Vær også opmærksom på, om der er taget stilling til den afledte drift jf. afsnit 1.1.7).

2. Løbende opfølgning

2.1. Forbrug

Anlægsudgifter- og indtægter bogføres i det regnskabsår, hvor de afholdes.

Det totale forbrug på anlægsprojektet (ultimo forbrug) må ALDRIG overstige den korrigerede anlægsbevilling.

2.2. De tre store budgetopfølgninger

I økonomisystemet skal den projektansvarlige løbende i projektperioden følge op på budgettet (rådighedsbeløbene) i forhold til forbruget. Dette gøres som minimum ved de tre store budgetopfølgninger 31. marts, 31. maj og 30. september.

Her skal årets samlede forventede forbrug på hvert anlægsprojekt beregnes og indmeldes. Det er vigtigt at angive et så præcist skøn som muligt uanset om der er tale om et mer- eller mindreforbrug, da skønnet bruges både administrativt og politisk, lokalt og på landsplan. Til indmelding af forventet forbrug skal Disponeringer anvendes (se afsnit 2.3).

Undtagelsesvist er det muligt at søge om tilretninger af rådighedsbeløb og anlægsbevillinger ved en budgetopfølgning, hvis bevillingerne er af mere teknisk karakter og ikke kræver en selvstændig sag til byrådet. Kontakt din økonomimedarbejder i fagforvaltningen eller Budgetkontoret.

Den projektansvarlige skal også løbende følge op på, om der er søgt de nødvendige anlægsbevillinger til det forbrug, der forventes (se afsnit 2.4).

Man skal være opmærksom på, at der skal være ansøgt om frigivelse af anlægsbevillingen senest ved årsafslutningen, hvis der er forbrug af et rådighedsbeløb i indeværende regnskabsår – dette gælder også selv om projektet overføres og fortsætter i det efterfølgende regnskabsår, og man i princippet kun har taget hul på projekteringen.

På bevillingsprogrammet angives den budgetansvarlige for anlægsprojektet i feltet "bevillingsprogramart", og den projektansvarlige angives i feltet "ansvarlig".

2.3. Disponeringer

Værktøjet "Disponeringer" i Opus skal benyttes til budgetopfølgning på alle anlægsprojekter. Disponeringer tilgås via anlægsoverblikket. Disponeringer kan benyttes hele året, men skal som minimum være ajour ved de store budgetopfølgninger.

Disponeringerne er det forventede *restforbrug* resten af året. Det faktiske forbrug plus disponeringer giver derved det samlede forventede forbrug for året.

Disponeringerne lægges ind på PSP-elementer. Det er valgfrit, hvor stor en detaljegrad, der ønskes; om hele disponeringen lægges ind på ét PSP-element, eller det fordeles på flere/alle. Der må dog kun lægges disponeringer ind på det nederste PSP-element (ved hierarki), som der kan bogføres på. Vær opmærksom på advarslen, som systemet giver, hvis du er ved at lægge det ind på et overliggende niveau.

Ved oprettelse/ændring af disponeringer, er det muligt at skelne mellem kontraktlige forpligtelser og ikke-kontraktlige forpligtelser via forfaldsdato.

- 01.01.XXXX (med kontrakt)
- 31.12.XXXX (uden kontrakt)

Hvis der er behov for at ændre mellem kontrakt og uden kontrakt, kan forfaldsdatoen ændres senere. Ønskes der ikke at skelne mellem kontrakt og uden kontrakt, lægges alt ind på uden kontrakt 31.12. Der skal altid angives en forfaldsdato.

Hvis anlægsprojektet forventes at forløbe over flere år, skal disponeringen fordeles på de relevante år, således at hele anlægssummen disponeres. Dette styres via årstallet på forfaldsdatoen. Det er muligt at lægge disponeringer ind i 7 år frem.

I takt med at det faktiske forbrug bogføres, nedskrives disponeringen ved at påsætte informationer om den relevante disponering. Bogføringen kan ikke gennemføres, hvis der ikke påsættes disponering. Dette gælder dog ikke fakturaer, der håndteres via FM Dalux (Ejendomsservice).

Der henvises til vejledningen til anlægsoverblik og disponeringer.

2.4. Tilretning af anlægsbevillinger som følge af prisfremskrivning

Anlægsbevillingen prisfremskrives ikke pr. automatik i økonomisystemet, men det gør rådighedsbeløbene i budgetoverslagsåerne. Derfor kan der opstå en teknisk afvigelse mellem anlægsbevillingen og rådighedsbeløbene.

Det er vigtigt at sikre, at der bliver overensstemmelse mellem anlægsbevillingen og anlægssummen, da anlægsbevillingen er et udtryk for byrådets tilladelse til at bruge penge. Ved projektets opstart svarer anlægssummen til summen af alle rådighedsbeløbene. I løbet af projektperioden kan anlægssummen beregnes som primosaldo (tidligere års forbrug), det korrigerede budget i indeværende regnskabsår samt afsatte rådighedsbeløb de kommende år.

Man skal derfor én gang årligt gennemgå anlægsbevillingerne og ansøge om tillægsbevillinger til anlægsbevillingerne svarende til prisfremskrivningen, så anlægsbevillingen er lig med anlægssummen. Dette skal foregå i forbindelse med budgetlægningen (udarbejdelse af basisbudgetskemaer på anlæg). Her kendes rådighedsbeløbene i det seneste prisniveau, og en tillægsbevilling til anlægsbevillingen kan opgøres på denne baggrund. I basisbudgetskemaet skal det angives, hvor stor en tillægsbevilling, der ansøges om. Økonomi vil koordinere en samlet oversigt over tillægsbevillingsansøgningerne til anlægsbevillingerne. Denne oversigt vil blive godkendt i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet, hvor byrådet allerede i dag tager stilling til frigivelse af anlægsbevillinger til rammebevillinger.

2.5. Rapporter

Projektlederen kan med fordel få sit samlede overblik over et eller flere anlægsprojekter via Anlægsoverblikket, som tilgås via [rollebaseret indgang](#), Økonomi (Controller) og Anlæg.

Se vejledning til anlægsoverblik og disponeringer.

Ønskes flere detaljer, kan der via rapporter i venstre side åbnes mere detaljerede rapporter (FIB212-Randersspecifikke rapporter), eller der kan åbnes et excelbaseret analyseværktøj. Se særskilt rapportvejledning.

På [Broens side for Anlægsstyring](#), kan de aktuelle vejledninger ses.

3. Afslutning af et anlægsprojekt

3.1. Hvornår skal der aflægges anlægsregnskab?

[Jf. Kasse- og regnskabsregulativet kap. 6.2](#) skal anlægsregnskabet aflægges senest i forbindelse med aflæggelse af årsregnskabet for det år, hvori det pågældende anlægsarbejde er afsluttet.

Regnskabsaflæggelsen foretages af den forvaltning, som administrerer den pågældende anlægsbevilling.

Der aflægges særskilte anlægsregnskaber for byrådet, såfremt

- Anlægsbevillingen overstiger 2 mio. kr. brutto svarende til Økonomi- og Indenrigsministeriets krav.
- Anlægsbevillingen er på mellem 1 mio. kr. og 2 mio. kr., og regnskabet afviger væsentligt fra bevillingen. For disse bevillinger, hvor der er en afvigelse på 30 % eller mere af bevillingen, skal der altid aflægges særskilt anlægsregnskab.
- Det i øvrigt er fastsat som et krav i forbindelse med anlægsbevillingen

Øvrige anlægsregnskaber, som ikke skal godkendes særskilt af byrådet, skal fremgå som en integreret del af kommunens øvrige regnskabsaflæggelse i "Anlægsoversigten". Oversigten skal udover den talmæssige del bestå af bemærkninger om eventuelle væsentlige afvigelser fra anlægsbevillingen.

Et anlægsregnskab aflægges over for byrådet, som forbruget holdt op imod anlægsbevillingen.

Nedenstående afsnit 3.2-3.3 gælder for de særskilte anlægsregnskaber.

3.2. Hvem skal godkende et anlægsregnskab?

Alle særskilte anlægsregnskaber skal godkendes i byrådet via fagudvalget og økonomiudvalget.

3.3. Indhold i et anlægsregnskab

Der kan ikke aflægges anlægsregnskab, før det er sikret, at anlægsbevillingen svarer til den samlede anlægssum (der må kun forekomme marginale afvigelser). Anlægsregnskabet aflægges som forbruget holdt op imod anlægsbevillingen. Der er udarbejdet nedenstående skabelon til formålet. Skabelonen ligger tilgængelig på H-drevet -> Budget -> Anlæg.

Balance (1.000 kr.)	Udgifter	Indtægter	Netto	Bemærkninger
DD-MM-ÅÅÅÅ pkt. XXX			0	
DD-MM-ÅÅÅÅ pkt. XXX			0	
DD-MM-ÅÅÅÅ pkt. XXX			0	
DD-MM-ÅÅÅÅ pkt. XXX			0	
Anlægsbevillinger i alt	0	0	0	
Forbrug i alt			0	
Afvigelse	0	0	0	
Procentafvigelse	0%	0%	0%	

Der skal laves en tabel for hvert anlægsprojekt. Tabellerne indsættes i sagsfremstillingen i sagsteksten. Tabellen kan ligeledes indsættes i økonomiafsnittet, hvis der er behov for en mere uddybende gennemgang af de økonomiske forhold omkring anlægsprojektet. Aflægges der regnskab på flere anlægsprojekter i samme sag, kan der laves en supplerende samlet oversigt, der viser anlægsprojekternes afvigelser i alt.

Linjer slettes eller tilføjes efter hvor mange byrådsmøder, der er givet anlægsbevilling på. Husk at tjekke summen for anlægsbevillinger i alt. De tillægsbevillinger, der gives til prisfremskrivning af anlægsbevillingen, skrives ind med datoen for 2. behandling af budgettet.

Indtægter angives med minusfortegn; udgifter med plus. Der skal ikke testes i felter med formler.

I bemærkningstekst skrives tekst om anlægsbevillingen.

Endvidere skal der i sagsfremstillingen tages stilling til eventuelle afvigelser mellem anlægsbevillingen og forbruget. Hvis et konkret projekt er finansieret af kassen (i forbindelse med eksempelvis en budgetaftale), tilbageføres et eventuelt overskud til kassen. Er der derimod tale om et underskud, skal den pågældende fagforvaltning anviser finansiering inden for eget område.

Hvis et anlægsprojekt i udgangspunktet er finansieret af fagområdet selv via en eksisterende anlægsramme eller andre midler indenfor det konkrete udvalgsområde, håndteres samtlige afvigelser (både overskud og finansiering af eventuelt underskud) inden for udvalgsområdet samlede budget – herunder andre afsatte rammebeløb på anlægsområdet.

Der skal anvendes disse faste formuleringer i indstillingen:

Forvaltningen indstiller til byrådet via fagudvalg og økonomiudvalg,

1. at anlægsregnskabet for X-projekt godkendes,
2. at afvigelsen på X kr. til anlægsbevillingen finansieres af/overføres til X

Der skal udarbejdes et bevillingsskema vedr. de bevillingsmæssige ændringer, som fremgår af sagen. Se afsnit 1.1.8 om bevillingsskemaer.

3.4. Afslutning af anlægsprojektet i Opus

Følgende trin skal foretages i nævnte rækkefølge:

- a) PSP-elementer spærres straks i forhold til bogføring (CJ20N eller via anlægsoverblik)¹

Kan gøres med det samme eller senere – dog senest ved årsafslutningen:

- b) Forbrug indlæses i de resterende store budgetopfølgninger for resten af året (F03C, F05C, F09C)
- c) På bevillingsprogrammet (via anlægsoverblik "Gå til bevillingsprogram") påføres udløbsdato pr. den dato, hvor PSP-elementer spærres. Der skal ikke ændres i gyldighedsperiode, da udløbsdatoen overstyrer gyldighedsperioden. Udløbsdatoen gør, at anlægsprojektet ikke medtages i rapporter året efter. Bemærk, det er ikke nok at spærre bevillingsprogrammet – PSP-elementerne skal altid spærres jf. a).
- d) Dato for regnskabsvedtagelse påføres (via anlægsoverblik "Opret/ændr bemærkning"), som er den dato, hvor anlægsregnskabet godkendes politisk. Der kan også lægges bemærkninger ind. Disse bliver synlige i Anlægsoverblikket.
- e) Evt. flytning af restkorrigeret budget jf. bevillingsskema²

¹ Via anlægsoverblikket kan man, hvis PSP-elementet er markeret i venstre navigation, vælge "Gå til PSP-element". Under Menu, vælg Behandl -> Status -> Spær -> Kontering. Bemærk, hvis der benyttes spærringsknappen i bunden af anlægsoverblikket spærres der for alt.

² Såfremt der er restkorrigeret budget (rådighedsbeløb), der skal flyttes til et andet anlægsprojekt, skal dette ske ved udfyldelse af bevillingsskema jf. afsnit 1.1.8. Dette indberettes, når anlægsregnskabet er godkendt af byrådet.

4. Særligt om samarbejdet mellem forvaltninger og Ejendomsservice

Dette afsnit omhandler de anlægsprojekter, hvor fagforvaltningerne i Børn og Skole, Social og Arbejdsmarked eller Sundhed, Kultur og Omsorg køber projektering og rådgivning af Ejendomsservice i Udvikling, Miljø og Teknik.

4.1. Roller og ansvar

4.1.1. Fagforvaltninger

- Forvaltninger køber ydelse til projektering/rådgivning (6 % af anlægssum), evt. også bygherrerådgivning på 2 % forud for projektering
- Laver sagsfremstillinger til byråd og sørger for de nødvendige bevillinger (husk inddragelse af Ejendomsservice, økonomikonsulenterne samt budgetkontoret i sagerne jf. afsnit 1.1.2)
- Indkalder til opstartsmøde omkring anlægsprojektets økonomi, forventninger til betalinger, og hvilke disponeringer, der skal lægges ind i økonomisystemet.
- Fagkonsulent deltager i byggemøder
- Opretter og ajourfører disponeringer
- Bogfører bilag
- Laver budgetopfølgning og kontakter Ejendomsservice om forventet forbrug
- Aflægger anlægsregnskab

4.1.2. Ejendomsservice

- Står for projektering og rådgivning
- Tildeler en projektleder i projekteringsfasen og en byggeleder i byggefasen (ofte den samme person)
- Deltager i opstartsmøde
- Leder byggeriet og sikrer fremdrift
- Afholder byggemøder
- Kvitterer fakturaer og videresender til forvaltninger
- Holder detaljeret overblik over byggeregnskabet (fast excelskabelon)
- Leverer oplysninger til fagforvaltninger om forventet forbrug

4.2. Budgetopfølgning

Ved budgetopfølgningerne 31-3, 31-5 og 30-9 skal anlægsskemaerne i SBSYS sagen "ES-Økonomisk budgetopfølgning på byggesager 02.00.00-P20-46-22" bruges som dialogværktøj.

Det er forvaltningens ansvar, at sikre, at der er oprettet skema for alle aktive anlægsprojekter.

Begge parter har ansvar for at udfylde egne felter. Ejendomsservice udfylder forventet forbrug for året senest den 5. i måneden for budgetopfølgningen.

Det er forvaltningens ansvar at indkalde Ejendomsservice til møde i dialogperioden.

Budgetopfølgning	ES udfylder	Dialogperiode
31-3 opfølgning	5. marts	6.-20. marts
31-5 opfølgning	5. maj	6.-20. maj
30-9 opfølgning	5. september	6.-20. september

Efter dialogperioden opdaterer forvaltningen sine disponeringer og forventet forbrug i Opus jf. den øvrige tidsplan.